داعش نەما، داعش هاتەوە!..
کامل احمد

لە چەند مانگی ڕابوردوودا ئەمە شاهیدی دووبارە هێرشبردنەوە و سەرهەڵدانەوەی داعش بووین بە تایبەتی لە کوردستاندا لە شوێنی جۆراجۆر و کاتی جۆراوجۆردا. هاوکات لە چەند ڕۆژی ڕابورردوودا ئەم هێرشانە توندبوونەوەی زیاتریان بەخۆیانەوە دیوە و چەندین گوندی ناوچە سنوورییەکان، یان ڕاستترە وایە بڵێین ئەو گوندانەی کە دەکەونە ژێر کۆنترۆڵی هاوبەشی هێزە سەربازی و میلیشیاییەکانی عێراق و هێزە میلیشیاییەکانی ئەحزابی دەسەڵاتداری کوردستانەوە. ئەم هێرشانە بە ئاشکراو بە بەرچاوی هەموو ئەم هێزانەوە ڕوودەدات. هێزێک هێرش دەکات و دەیەوێت خۆی دەرخاتەوە کە گوایە کۆتایی بە دەسەڵات و خیلافەتی هێنراوە لەسەر دەستی میلیشیاکانی دەسەڵاتدار لە عێراق و ئەمریکای هاوپەیمانیان. هێزێک کە بە دانپێدانانی سەرانی بورژوازی دەسەڵاتداری کوردستان و عێراق لە تازەترین و نوێترین چەک و جبەخانە و تاکتیکی سەربازی بەهرەمەندە کەم ئەم سوپا و هێزانەی عێراق و کوردستان لێی بەهرەمەندنین. ئەوەشی ئاشکرایە ئەمە لە ئاسمانەوە دانابارێتە سەرزەوی و بێگومان هێزی گەورەی لە پشتە.

ئەگەر کەمێک بگەڕێینەوە دواوە بۆ کاتی سەرهەڵدانی داعش و مەبەست لێی لە ٢٠١٤ دا، وێڕای بوونی چەندین گرووپی چەکداری جۆراوجۆری گۆشکراو بەم پرەنسیپە ئاینییە توندڕەو و ماڵوێرانکەرە لە پێش ئەویشدا، بە ئاشکرا دەبینین کە داعش لە چوارچێوەی هاوسەنگی پێدان، وە یان جێگیرکردنی پایەکانی دەسەڵاتی ئەمریکی دا لە ناوچەکەدا و بە تایبەتی لە عێراق دا هێنرایە سەر کایەی ململانە و کێشمەکێشی دەسەڵاتی سیاسی. ئەو کات و ئێستاش مەبەست لێی کەمکردنەوەی نفوز و پایگای ئێرانە لە عێراق و ناوچەکەدا. ئەو کات داعشیان وەک هێزێکی کۆنەپەرست و دژی ئینسانی و خوێنڕێژ بەردایە گیانی خەڵکی موسڵ و شەنگاڵ و بەشێک لە ناوچە سوننی نشینەکانی عێراق بۆ ئەوەی ڕاستەوخۆ لە دەسەڵاتی مالیکی، سەرۆک وەزیرانی ئەو کاتی عێراق، بدەن کە لایەنگرێک و ئەڵقە لە گوێیەکی تەواوی ئێران بوو. کاتێک ئەمریکا هەستی کرد کە ئیتر مالیکی ئەو کەسە نییە بتوانێت بەرژەوەندییەکانی خۆی و مانەوەی لە عێراق دا لە سایەی دا مسۆگەر بکات، پەنای بە داعش برد بۆ ئەوەی جێ پێی بلەرزێنێت و

دەسەڵاتی وەلا بنێت. ئەوەبوو لە ڕووی واقیعیشەوە مالیکی لە دەسەڵات لابرا و بە عەبادی جەنگەی گیرایەوە بەو هیوایەی کە بتوانێت هەم بەرژەوەندییەکانی ئەمریکا لە عێراق دا مسۆگەربکات و هەم ئێرانیش قبوڵی بکات.

ئەو تراژیدیایانەی بینیمان لە جینۆسایدکردنی یەزیدییەکان و وێرانکردن و خاپورکردنی شارێکی وەک موسڵ بە سەر دانیشتوانەکەیدا، بە بەرچاوی دەسەڵاتدارانی کوردستان و عێراقەوە بەڕێوەچوو وە ئاسانکاری بۆ کرا. ئەو کاتیش ئەو سوپا زەبەلاحە و ئەو هەموو چەکدارە کوردانەی کە گوایە پارێزگاری لە شەرەف و خاکی کوردستان دەکەن تەنها بەقی سەر ئاو دەرچوون وە لە ڕێکەوتنێکدا بە قازانجی مەرامەکانی خۆیان ئەو هەموو ماڵوێرانی و تاوانەیان ئەنجام دا لە بەرامبەرخەڵکی کوردستان و عێراق دا و بە بێ هیچ بەرگرییەک هەموو ئەو ناوچانەیان ڕادەستی داعشکرد و ئەو دەوزمەیەیان لێ دروستکرد کە بووە هۆی لێسەندنەوەی ژیان و هەموو بەهایەکی مرۆڤایەتی لە دانیشتوانی ئەو ناوچانە.

ئێستاش هەمان سیناریۆ بەڵام لە کات و ساتێکی تردا و لە ئاڵوگۆڕێکی تردا لە ناوچەکدا خەریکە وەک تراژیدیایەکی کۆمێدی خۆی دووبارە دەکاتەوە. ئێستا ئەم گوند و ئەو گوندی کوردستان هێرشی دەکرێتە سەر و دەسەڵاتدارانی کوردستان وە بە تایبەتی پارتی دیموکراتی کوردستان خەریکی ڕێگاخۆشکردن و ئاسانکارین بۆ ئەم کارە قێزەونە. سیناریۆی ئەم جارە ئەوەیە کە ئەمریکا وادەی دەرچوونی هێزەکانی لە عێراق دا نزیکبۆتەوە کە کۆتایی مانگی دیسەمبەری ئەم ساڵە. ئەمریکا دوای کشانەوەی لە ئەفغانستان و شکستی لەوە و پەیدابوونی دڵە ڕاوکە لە نێوان هاوپەیمانەکانیدا و دابەزینی پێگەی لە نێویاندا، پێدەچێت بیەوێت چاو بەم ستراتیژیەی خۆیدا بگێڕێتەوە و عێراق و ناوچەکە چۆڵ نەکات بە نەیارەکانی وەڵای سەرقاڵبوون و تاودانی ئەسپی خۆی لەو ناوچەیەدا لە بەرامبەر ڕکابەری گەورەو سەرکی خۆی کە چینە. بۆ ئەوەی بتوانێت ئەمە دەستەبەربکات پێویستی بە هێنانەوەی مەتەکەی داعشە. پێویستی بەوەیە کە ئەگەر ناچار بە کشانەوەش کرا بتوانێت لە ڕێگای هەم داعش و هەم هاوپەیمانەکانیەوە ئەم بوونەی خۆی لە ناوچەکەدا مسۆگەر بکات و بەرانبەر ئێران بە پلەی یەکەم و بەرژەوەندییەکانی چین لە ئاستی ماکرۆدا بگرێت.
ئەمریکا بەم مانەوانەی لە ڕێگای داعش و هاوپەیمانە ناوچەیی و ناوخۆییەکانیەوە لە عێراق و کوردستاندا دەیەوێت بەرژەوەندییەکانی

خۆی بپارێزێت. دەیەوێت هەڵبژاردنەکی پێشوەخت کە لە عێراقدا وەک سیاسەتەکی ئەمریکی تەواو عەیار بەڕێوەچوو وە تا ئێستا ئەمریکا لەمەدا بە براوە هەژماردەکرێت، بەپێی ئەنجامەکانی هەڵبژاردنەکان بە سەرەنجام بگەیەنێت و هەوڵدەدات لە پێگە و هەیمەنەی ئێران کەمبکاتەوە و هاوپەیمانەکانی خۆی بخاتە سەر کورسی دەسەڵات و بیانهێڵێتەوە. لە هەمان کاتدا ئەمریکا داعش وەک چەکوشەک بەکاردەهێنێت لەم هەلومەرجەدا کە کاتی بەڕێوەچوونی گفتوگۆکانە سەبارەت بە کێشەی ئەتۆمی ئێران لە ڤییەنا. ئەمە شەڕێکی بەردەوامە و لە بارودۆخی جیهانی ڕاگوزەری ئەمڕۆدا لە ژێر کات و شوێندا قابیلی ئەوەیە گۆڕانی بەسەردا بێت.

ئەوەی بە خەڵکی کوردستان و ناوچەکانی تری عێراقیش گرنگە ئەوەیە کە وێڕای ماڵوێرانیەک کە بە نسیبی ئەوان دەبێت، هیچ پەیوەندیەکی نە بە شوێنی ژیانیان و نە بە ئایندەیانەوە نیە. ئەوان دەبێت ئەوەیان لا ئاشکرابێت کە دەبنە خۆراکی ئەم سیاسەتە فریوخوازانەیەی هاوپەیمانەکانی ئەمریکا لەژێر ناوی بەرگری لە خاکی کوردستان و کۆتاییهێنان بە داعش. داعشێک، کە بە قەولی سەرانی بورژوازی خۆیان و بە پێی هەموو ئەو بەڵگەنامانەی تا ئێستا ئاشکرابووە، دروستکراوی دەستی ئەمریکایە بۆ بەکارهێنانی لە بەرامبەر ڕکابەرەکانیدا.
هەتا ئەمریکا لە ناوچەکەدا بێت و هەتا داگیرکاری ئەمریکی بەردەوام بێت، نە خەڵکی کوردستان و نە خەڵکی عێراق ناتوانن لە ئاسایش بەهرەمەندبن و لەم چەشنە جەنگە بە وەکالەتانە بە دووربن. بۆیە خواستی سەرەکی خەڵکی کوردستان و عێراق دەبێت چوونە دەرەوە و ملشکاندنی هەموو هێزەکانی ئەمریکا بێت لە عێراق و ناوچەکەدا بۆئەوەی چیتر هێزەکانی وەک داعش نەتوانن پەیدابن و گەشەبکەن و ئەم هێزانەش نەتوانن بەم بیانووەوە ماڵ و ژیان و چارەنووسی خەڵک بە بارمتە بگرن.

08.12.2021

کامل احمد

kamil.ahmed.f@gmail.com